Ερρίκο Μαλατέστα, Πώς να υπερασπιστούμε την Επανάσταση

Κατηγορία: Αναρχική Θεωρία

Το παρακάτω κείμενο είναι απόσπασμα από το “Malatesta: His Life & Ideas” του Vernon Richards.London: Freedom Press, 1993, αναδημοσιευμένο στο prole.info.

Η επανάσταση που επιθυμούμε συνίσταται στην απαλλοτρίωση της εξουσίας και του πλούτου απ’ τους σημερινούς κατόχους τους, και τη διάθεση της γης και των παραγωγικών μέσων, και όλου του υπάρχοντος πλούτου στη διάθεση των εργαζομένων, δηλαδή του καθένα, μιας και αυτοί που δεν εργάζονται θα πρέπει να εργαστούν. Και οι επαναστάτες, θα πρέπει να υπερασπιστούν αυτήν την επανάσταση, εξασφαλίζοντας ότι κανένα υποκείμενο, άτομο, κόμμα ή κοινωνική τάξη, δε θα βρει την ευκαιρία να εγκαθιδρύσει μια κυβέρνηση και να αποκαταστήσει τα προνόμια παλιών ή νέων αφεντικών…

Για να υπερασπιστούμε, να διαφυλάξουμε την επανάσταση, υπάρχει μόνο ένας τρόπος: να εξαπλώσουμε την επανάσταση όσο πιο μακριά μπορούμε. Όσο εξακολουθούν να υπάρχουν κάποιοι που η θέση τους τους επιτρέπει να υποχρεώνουν άλλους να εργάζονται γι αυτούς, όσο υπάρχουν κάποιοι που είναι σε θέση να παραβιάζουν την ελευθερία των άλλων, η επανάσταση θα είναι ατελής, και θα είμαστε ακόμα σ’ ένα στάδιο νόμιμης άμυνας και θα πρέπει στη βία που μας καταπιέζει να αντιτάσσουμε τη βία που απελευθερώνει.

Ανησυχείτε μήπως η απαλλοτριωμένη αστική τάξη μπορεί να προσλάβει τυχοδιώκτες μισθοφόρους προκειμένου να αποκαταστήσει το παλαιό καθεστώς; Ας τους απαλλοτριώσουμε πλήρως, και θα δείτε ότι χωρίς χρήματα δεν μπορεί να απασχολήσει κανέναν.

Φοβάστε ένα στρατιωτικό πραξικόπημα; Ας εξοπλίσουμε το σύνολο του πληθυσμού, να εξασφαλίσουμε ότι πράγματι έχει τον έλεγχο όλου του πλούτου, ούτως ώστε ο κάθε άνθρωπος θα πρέπει να υπερασπιστεί την ελευθερία του και τα μέσα με τα οποία θα εξασφαλίζει το ευ ζην του, και θα δείτε αν οι ματαιόδοξοι στρατηγοί βρουν κανέναν φουκαριάρη να τους ακολουθήσει: Αλλά κι αν ακόμη τότε, ο ένοπλος πληθυσμός, που διαθέτει τη γη, τα εργοστάσια, κι όλον τον φυσικό πλούτο, ήταν ανίκανος να υπερασπιστεί τον εαυτό του, κι έπεφτε ξανά υπό κάποιον ζυγό, θα σήμαινε ότι δεν ήταν άξιοι να απολαμβάνουν την ελευθερία. Η επανάσταση θα είχε αποτύχει, και το προπαρασκευαστικό έργο της μόρφωσης θα έπρεπε να συνεχιστεί μέχρι την επόμενη απόπειρα που θα είχε πλέον μεγαλύτερες πιθανότητες επιτυχίας, μιας και θα επωφελούταν από τους καρπούς της σποράς της προηγούμενης προσπάθειας.

Οι κίνδυνοι τους οποίους αντιμετωπίζει μια επανάσταση, δεν προέρχονται αποκλειστικά από συνωμοσίες των αντιδραστικών για την αποκατάσταση του παλαιού καθεστώτος και τις διεθνείς εκκλήσεις για μια εξωτερική παρέμβαση. Προέρχονται επίσης από τον πιθανό εκφυλισμό της ίδιας της επανάστασης, κι απ’ τους τυχοδιώκτες που, αν και μεταξύ των επαναστατών, διατηρούν μια νοοτροπία αστική τείνοντας προς σκοπούς που κάθε άλλο παρά εξισωτικοί και ελευθεριακοί είναι.

Αφ' ης στιγμής έχει επιτευχθεί μια κατάσταση όπου κανείς δεν μπορεί να επιβάλει τη θέλησή του στους άλλους με τη βία, ούτε να τους αποσπά το προϊόν του μόχθου τους, οι αναρχικοί μόνο τότε θα μπορούσαν να δράσουν μέσω της προπαγάνδας και ως ζωντανό παράδειγμα.

Αν θα καταστρέψουμε τους θεσμούς και το παρόν σύστημα κοινωνικών σχέσεων; Μα, ασφαλώς, αν πρόκειται για καταπιεστικούς θεσμούς. Αλλά, αυτοί δεν αποτελούν παρά ένα μικρό κομμάτι του ιστού της κοινωνικής ζωής. Η αστυνομία, ο στρατός, οι φυλακές και τα δικαστήρια, είναι πανίσχυρα όργανα καταπίεσης, που επιτελούν μια παρασιτική λειτουργία. Άλλοι θεσμοί και όργανα ωστόσο, καλώς ή κακώς, είναι αδιάρρηκτα δεμένα με την επιβίωση της ανθρωπότητας, κι αυτοί δεν γίνεται να καταστραφούν χωρίς να αντικατασταθούν από κάτι καλύτερο.

Η ανταλλαγές πρώτων υλών και αγαθών, η διανομή τροφίμων, η συγκοινωνία, τα ταχυδρομεία, και κάθε δημόσια υπηρεσία που διευθύνει το Κράτος ή ιδιωτικές εταιρίες, είναι έτσι οργανωμένες ώστε να εξυπηρετούν μονοπωλιακά και γενικότερα καπιταλιστικά συμφέροντα, ωστόσο απαντούν σε πραγματικές ανάγκες του πληθυσμού. Δεν μπορούμε να τις καταργήσουμε (κι εν πάσει περιπτώσει, δε θα συνέφερε κανέναν άνθρωπο να μας αφήσει να το κάνουμε) χωρίς να τις αναδιοργανώσουμε σε έναν καλύτερο τρόπο. Και κάτι τέτοιο, δεν μπορεί να επιτευχθεί μέσα σε μια μέρα. Κι ως έχουν τα πράγματα, δεν είμαστε απολύτως σε θέση να το κάνουμε. Καλωσορίζουμε λοιπόν, καθέναν που κινείται προς μια τέτοια κατεύθυνση, ακόμα και με διαφορετικά κριτήρια απ' τα δικά μας.

Η κοινωνική ζωή δεν σηκώνει αναβολές ως την επανάσταση, και οι άνθρωποι εντωμεταξύ, θέλουν να ζήσουν πλήρως και πάντοτε.

Υπάρχουν ακόμα αρκετοί που γοητεύονται απ' την ιδέα του "τρόμου". Γι' αυτούς, φαίνεται ότι η γκιλλοτίνα, τα εκτελεστικά αποσπάσματα, οι σφαγές, οι εξορίες και οι φυλακίσεις είναι πανίσχυρα και απαραίτητα όπλα της επανάστασης, και παρατηρούν μάλιστα, ότι αν τόσες επαναστάσεις έχουν ηττηθεί και δεν απέφεραν τα αποτελέσματα που ήλπιζαν, ήταν επειδή οι επαναστάτες φάνηκαν υπερβολικά αγαθοί και "αδύναμοι", επειδή δεν καταδίωξαν, δεν κατέστειλαν και δεν κατέσεφαξαν σε μαζική κλίμακα.

Είναι μια προκατάληψη απ' την οποία υποφέρουν ορισμένοι επαναστατικοί κύκλοι, που έχει τις ρίζες της στη ρητορεία και την διαστρέβλωση της ιστορίας των απολογητών της Μεγάλης Γαλλικής Επανάστασης, και που έχει αναβιώσει στα χρόνια μας από τους μπολσεβίκους στην προπαγάνδα τους. Η πραγματικότητα όμως είναι η ακριβώς αντίθετη. Ο τρόμος υπήρξε πάντοτε εργαλείο τυραννίας. Στη Γαλλία, εξυπηρέτησε τη ζοφερή τυραννία του Ροβεσπιέρρου κι έστρωσε το δρόμο για τον Ναπολέοντα και την επάνοδο της αντίδρασης. Στη Ρωσσία κατεδίωξε και δολοφόνησε αναρχικούς και σοσιαλιστές, κι έσφαξε εξεγερμένους εργάτες κι αγρότες, και σταμάτησε την ανάπτυξη μιας επανάστασης που θα μπορούσε πραγματικά να αποτελέσει το εφαλτήριο μιας νέας εποχής για την ανθρωπότητα. Εκείνοι που πιστεύουν ότι η καταστολή και η βαρβαρότητα έχει οποιοδήποτε απελευθερωτικό κι επαναστατικό αποτέλεσμα, έχουν την ίδια οπισθοδρομική νοοτροπία με τους δικαστές που πιστεύουν ότι η επιβολή απάνθρωπων ποινών μπορεί να καταπολεμήσει το έγκλημα και να δημιουργήσει έναν πιο ηθικό κόσμο.

Η τρομοκρατία, όπως ο πόλεμος, εγείρει και κάνει έκκληση στα πιο αταβιστικά και πολεμοχαρή συναισθήματα, που ακόμα στην εποχή μας καλύπτονται κάτω απ' τον μανδύα του πολιτισμού, και ανεβάζει στα υψηλότερα πόστα τα χειρότερα στοιχεία του πληθυσμού. Μακράν απ' το να

εξυπηρετεί την επανάσταση, δεν κάνει άλλο απ' το να την συκοφαντεί, κάνοντάς την απεχθή στις μάζες και μετά από μια περίοδο σκληρών αγώνων, προβάλει ως αναγκαιότητα, αυτό που θα λέγαμε σήμερα "επιστροφή στην ομαλότητα", δηλαδή στην επανα-νομιμοποίηση και διαιώνιση της τυραννίας. Όποια πλευρά κι αν επικρατήσει, το αποτέλεσμα είναι πάντοτε η δημιουργία μιας ισχυρής εξουσίας, η οποία άλλοτε εξασφαλίζει μια ειρήνη με κόστος την ελευθερία, κι άλλοτε μια κυριαρχία χωρίς πολλούς κινδύνους…

Ασφαλώς, η επανάσταση πρέπει να προστατευθεί και να αναπτυχθεί με μια αδυσώπητη λογική, αλλά δεν είναι ορθό ούτε εφικτό να την υπερασπιστούμε με μέσα που αντιφάσκουν με τους σκοπούς της.

Το πιο ισχυρό μέσο για την υπεράσπιση της επανάστασης παραμένει πάντοτε αυτό της απαλλοτρίωσης της μπουρζουαζίας απ' τα οικονομικά μέσα στα οποία βασίζεται η εξουσία της, και του γενικού εξοπλισμού (μέχρι τη στιγμή που θα πεισθούν -εκ των πραγμάτων- όλοι, να πετάξουν τα όπλα τους ως άχρηστα κι επικύνδινα παιχνίδια), και του ενδιαφέροντος της μεγάλης μάζας του πληθυσμού στην νίκη της επανάστασης.

Αν, προκειμένου να επικρατήσει, θα είναι απαραίτητο να στήσουμε την αγχώνη σε κάθε κεντρική πλατεία, τότε θα προτιμούσα να χάσουμε.

Μετά την επανάσταση, δηλαδή, μετά το τσάκισμα των υπαρχουσών εξουσιών και τη συντριπτική νίκη των δυνάμεων της εξέγερσης, τί γίνεται;

Είναι τότε που η βαθμιαία μεταβολή τίθεται γρήγορα σε κίνηση. Χρειάζεται να εξετάσουμε όλα τα πρακτικά προβλήματα της ζωής: η παραγωγή, η

ανταλλαγή, τα μέσα επικοινωνίας, οι σχέσεις μεταξύ αναρχικών συλλογικοτήτων και όσων ζουν κάτω από κάποια εξουσία, μεταξύ κομμουνιστικών κομμουνών και όσων ζουν μ' έναν ατομικιστικό τρόπο, οι σχέσεις μεταξύ πόλης και υπαίθρου, η χρήση για το συμφέρον όλων, κάθε φυσικής πηγής πλούτου και πρώτων υλών, η διανομή των εργοστασίων και των καλλιεργιών σύμφωνα με τα φυσικά αποθέματα κάθε περιοχής, η δημόσια εκπαίδευση, η φροντίδα των παιδιών και των ηλικιωμένων, οι υγειονομικές υπηρεσίες, η προστασία ενάντια στο κοινό έγκλημα και το πιο επικίνδυνο μέρος του: αυτών που ενδεχομένως θα προσπαθήσουν να επιβληθούν στην ελευθερία των άλλων για το συμφέρον αναδυόμενων κομμάτων ή ατόμων, και ούτω καθεξής. Και σε κάθε πρόβλημα, θα έπρεπε να προτιμάμε τις λύσεις που όχι μόνο είναι οικονομικά καλύτερες, αλλά που ικανοποιούν την ανάγκη για δικαιοσύνη και ελευθερία και είναι ανοιχτές σε μελλοντικές βελτιώσεις.

Στην περίπτωση της δικαιοσύνης, η ελευθερία και η αλληλεγγύη θα πρέπει να τεθούν υψηλότερα απ' το οικονομικό συμφέρον. Δεν γίνεται να καταστρέφει κανείς τα πάντα, με την πεποίθηση και μόνον, ότι μετά τα πράγματα θα τακτοποιηθούν από μόνα τους. Ο σημερινός πολιτισμός είναι το αποτέλεσμα ανάπτυξης επί σειράς χιλιάδων ετών, κι έχει λύσει, με τον δικό του τρόπο, το πρόβλημα της υπερσυγκέντρωσης πληθυσμού, συχνά σε στενά εδαφικά όρια, και της ικανοποίησης των ολοένα αυξανόμενων και πολυσύνθετων αναγκών τους. Τα ωφέλη του έχουν μειωθεί, καθώς η ανάπτυξη λαμβάνει χώρα υπό την πίεση της εξουσίας για τα συμφέροντα της άρχουσας τάξης, όμως ακόμα κι αν αφαιρέσει κανείς την εξουσία και τα προνόομια, οι κατακτήσεις του, ο θρίαμβος του ανθρώπου επί των δυσμενών δυνάμεων της φύσης, η συσσωρευμένη πείρα των περασμένων γενεών, η μόρφωση στην κοινωνικότητα της ανθρώπινης συνδιαβίωσης όλων αυτών των χρόνων και μαζί με τα αποδεδειγμένα οφέλη της αλληλοβοήθειας, όλα αυτά τα κεκτημένα θα παραμείνουν ζωντανά, και θα ήταν ανόητο, και ακόμα αδύνατον, να παραιτηθούμε απ' όλα αυτά τα πράγματα.

Πρέπει λοιπόν να καταπολεμήσουμε την εξουσία και το προνόμιο, αλλά να επωφεληθούμε απ' ολα τα καλά του πολιτισμού. Και τίποτε δεν πρέπει να καταστραφεί εφόσον ικανοποιεί, ακόμα και άσχημα, μια ανθρώπινη ανάγκη, μέχρι τη στιγμή που θα έχουμε κάτι καλύτερο να βάλουμε στη θέση του. Πρέπει να είμαστε αδιάλλακτοι στην αντίθεσή μας σε κάθε καπιταλιστική επιβολή κι εκμετάλλευση, και την ίδια στιγμή ανεκτικοί προς όλες τις κοινωνικές σχέσεις που συνδέουν τις διάφορες ομάδες ανθρώπων, στο βαθμό που δεν απειλούν την ισοτιμία και την ελευθερία των άλλων. Και ευχαριστημένοι με την σταδιακή πρόοδο βήμα-βήμα με την ηθική ανάπτυξη των ανθρώπων όσο τα υλικά και διανοητικά μέσα αυξάνονται, να κάνουμε ότι μπορούμε, φυσικά, μελετώντας, δουλεύοντας και προπαγανδίζοντας ώστε να επιταχύνουμε την εξέλιξή τους προς ένα ολοένα και πιο ανεπτυγμένο ιδεώδες.

Όμως, μετά από μια επιτυχημένη εξέγερση, όταν η κυβέρνηση θα χει πια πέσει, τί πρέπει να κάνουμε;

Ως αναρχικοί, θα πρέπει να ευχόμαστε, σε κάθε περιοχή όπου υπάρχουν εργαζόμενοι, ή ακριβέστερα, εργαζόμενοι με κοινωνική συνείδηση και πνεύμα πρωτοβουλίας, θα πάρουν τα μέσα παραγωγής στα χέρια τους, καθως και όλον τον πλούτο: τη γη, τις πρώτες ύλες, τα σπίτια, τα μηχανήματα, τα αποθέματα τροφίμων κλπ… και θα κάνουν το καλύτερο δυνατό, σύμφωνα με τις ικανότητές τους, ξεκινώντας νέες μορφές κοινωνικής ζωής. Θα ευχόμασταν ακόμη, οι σημερινοί εργάτες γης, που τώρα δουλεύουν για τους αφέντες τους, θα πάψουν να αναγνωρίζουν τα ιδιοκτησιακά δικαιώματα των αφεντικών αλλά θα συνεχίσουν και θα εντείνουν την παραγωγή για λογαριασμό τους, εγκαθιδρύοντας άμεσες επαφές με εργάτες της βιομηχανίας και των μεταφορών, για την ανταλλαγή αγαθών και υπηρεσιών. Οι βιομηχανικοί εργάτες, μεταξύ των οποίων οι μηχανικοί και οι τεχνικοί, θα πρέπει να πάρουν στον έλεγχό τους τα εργοστάσια και να συνεχίσουν και να εντείνουν την παραγωγή για δικό τους συμφέρον, και για ολόκληρη την κοινότητα. Χρειάζεται μια άμεση μεταβολή της παραγωγής στα εργοστάσια

που παράγουν σήμερα άχρηστα ή επιζήμια προϊόντα, ώστε να εξυπηρετούν τις πιο επείγουσες ανάγκες του πληθυσμού. Οι σιδηροδρομικοί θα πρέπει να συνεχίσουν να λειτουργούν τα τραίνα, όπως θα κρίνει το συμφέρον της κοινότητας. Κάτω απ' τον άμεσο έλεγχο του πληθυσμού, θα πρέπει επιτροπές εθελοντών ή εκλεγμένων απ' την κοινότητα, να αναλάβουν τη στέγαση σε σπίτια, με όποιον τρόπο κρίνεται εφικτός δεδομένων των συνθηκών, αυτών που έχουν ανάγκη. Ανάλογες επιτροπές, πάντοτε κάτω απ' τον άμεσο έλεγχο του πληθυσμού, πρέπει να διευθετήσουν την παροχή και διανομή των καταναλωτικών αγαθών. Ακόμα, όσα μέλη της μπουρζουαζίας το θελήσουν, θα πρέπει να μπορούν να ενωθούν με αυτούς που αποτελούν σήμερα τις προλεταριακές μάζες και να εργαστούν όπως όλοι οι άλλοι, προκειμένου να έχουν τα ίδια ωφέλη με τον καθένα. Κι όλα αυτά πρέπει να γίνουν άμεσα, την ίδια μέρα, ή την επαύριο της επιτυχημένης εξέγερσης, χωρίς να περιμένουμε ντιρεκτίβες απ' την κάθε κεντρική επιτροπή ή απ' οποιαδήποτε επίδοξη αρχή.

Αυτό είναι που επιθυμούν οι αναρχικοί, κι αυτό είναι που θα συνέβαινε με φυσικό τρόπο, αν η επανάσταση [στη Ρωσσία] ήταν μια πραγματικά κοινωνική επανάσταση κι όχι απλά μια πολιτική αλλαγή, η οποία μετά από μερικές σπασμωδικές κινήσεις, οδήγησε τα πράγματα εκεί που ήταν και πριν αυτήν. Καθώς, αν κανείς δεν αποστερεί την μπουρζουαζία απ' την οικονομική εξουσία της με μιάς, αυτή είναι σε θέση, σε μικρό χρονικό διάστημα να ανασυγκροτήσει την πολιτική εξουσία της, την οποία η εξέγερση είχε παραλύσει. Και προκειμένου να αφαιρέσουμε κάθε οικονομική δύναμη απ' την μπουρζουαζία, είναι απαραίτητο να οργανώσουμε άμεσα μια νέα οικονομική δομή, βασισμένη στη δικαιοσύνη και την ισότητα. Οι οικονομικές ανάγκες, τουλάχιστον οι πιο βασικές, δεν μπορούν να διακοπούν. Πρέπει να ικανοποιηθούν άμεσα. Η κάθε "κεντρική επιτροπή" είτε δεν μπορεί να κάνει τίποτα, ή κάνει όταν πια οι υπηρεσίες της είναι περιττές.

http://rioter.info/2010/04/26/%CF%80%CF%89%CF%82-%CE%BD%CE%B1-%CF%85%CF%80%CE%B5%CF%81%CE%B1%CF%83%CF%80%CE%B9%(

%CF%84%CE%B7%CE%BD-
%CE%B5%CF%80%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B1%
e/